

Projekt

z dnia 4 grudnia 2023 r.

Zatwierdzony przez

PROJEKT NR 662/2023

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ OSTRZESZÓW**

z dnia 4 grudnia 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Miasta i Gminy Ostrzeszów na 2024 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151), Rada Miejska Ostrzeszów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ostrzeszów na 2024 rok, zwany dalej Programem.

2. Program, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ostrzeszów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Miasta i Gminy Ostrzeszów

mgr Patryk Jędrowiak

Projekt nr 662/2023

Załącznik

do UCHWAŁY NR / /2023

RADY MIEJSKIEJ OSTRZESZÓW

z dnia 28 grudnia 2023 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA MIASTA I GMINY OSTRZESZÓW
NA 2024 ROK

OSTRZESZÓW, GRUDZIEŃ 2023

I Wprowadzenie

Wśród wielu problemów społecznych występujących w Polsce jako jedno z czołowych wysuwają się problemy związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają też na całą populację.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy o samorządzie gminnym. Zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ust. 1 pkt 1-7 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i należą do nich:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii art. 10 ust. 1 pkt. 1-5 wskazuje zadania w obszarze m.in.:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Powyższe ustawy określają kierunki polityki państwa wobec ochrony zdrowia związanej z nadużywaniem alkoholu oraz narkotyków. Kompleksowo regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii, wskazują zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Określają również źródła finansowania tych zadań. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi polski system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oparty jest na trzech różnych poziomach: administracji rządowej, samorządów wojewódzkich oraz samorządów gminnych. Na każdym poziomie realizowany jest w oparciu o wzajemnie komplementarne programy:

- 1) Narodowego Programu Zdrowia;
- 2) Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego;
- 4) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Podstawy prawne realizacji działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);

- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608);
- 6) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2469 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 991 z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123);
- 11) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
- 12) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.);
- 14) Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 z późn. zm.);
- 15) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- 16) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2241);
- 17) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 642);
- 18) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1936);
- 19) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 grudnia 2018 r. w sprawie funkcjonowania podmiotów leczniczych sprawujących opiekę nad uzależnionymi od alkoholu (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1862).

Napoje alkoholowe należą do najpowszechniej spożywanych dóbr konsumpcyjnych. Jednocześnie jest to towar szczególnego rodzaju. Jego specyfika polega na tym, że z pićm wiązać się może wiele negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych. Wynika to z psychoaktywnej funkcji tej substancji. W każdej niemal kulturze istnieje jakaś substancja o tych właściwościach, której używanie jest powszechnie akceptowane, chociaż obwarowane licznymi ograniczeniami regulowanymi przez zespół norm. Owe normy odnoszą się do częstości jej używania, ilości przyjmowanej jednorazowo, okoliczności w jakich można po nią sięgać. Dla naszego kręgu kulturowego taką substancją jest właśnie alkohol. Jeśli używany jest w zgodzie z normami, powstanie negatywnych konsekwencji jest mniej prawdopodobne, jeśli owe normy się przekracza - prawdopodobieństwo przykrych konsekwencji rośnie.

W planowaniu i prowadzeniu działań zmierzających do rozwiązywania problemów alkoholowych ważne jest posiadanie rzetelnej wiedzy dotyczącej wzorców zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych oraz narkotyków przez mieszkańców, a także systematyczne aktualizowanie bieżących informacji odnośnie struktury spożycia alkoholu oraz postaw zachowań wobec wybranych kategorii zjawisk i problemów alkoholowych.

Uzależnienie od alkoholu jest najbardziej powszechnym problemem społecznym obecnych lat. W wyniku problemowego używania alkoholu coraz więcej ludzi zmaga się z trudnościami w życiu społecznym i zdrowotnym. Inicjacja alkoholowa rozpoczyna się zwykle w okresie dorastania co wiąże się z ryzykiem zmian w organizmie, jednak żeby mówić o nadużywaniu i uzależnieniu picie musi stać się szkodliwe. Picie szkodliwe jest procesem. Może trwać wiele lat lub też rozpocząć się w miesiąc poprzez stopniowo nasilające się objawy. Zmiany zachodzące u ludzi wynikające z nadużywania mogą wpłynąć na każdą sferę życia, nie tylko zdrowotną, ale również społeczną co może skutkować naruszaniem zasad bezpieczeństwa publicznego, wypadkami samochodowymi, przestępczością, przemocą domową, bezrobociem i ubóstwem. Uzależnienie jest chorobą postępującą. Koniecznym staje się więc podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży alkoholu, a także działań mających na celu redukcję szkód wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, aby działania takie podejmowane były już na poziomie lokalnym.

Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym w art. 2 wskazuje katalog zadań z zakresu zdrowia publicznego. Zadania te obejmują:

- 1) monitorowanie i ocenę stanu zdrowia społeczeństwa, zagrożeń zdrowia oraz jakości życia związanej ze zdrowiem społeczeństwa;
- 2) edukację zdrowotną dostosowaną do potrzeb różnych grup społeczeństwa, w szczególności dzieci, młodzieży i osób starszych;

- 3) promocję zdrowia;
- 4) profilaktykę chorób;
- 5) działania w celu rozpoznawania, eliminowania lub ograniczania zagrożeń i szkód dla zdrowia fizycznego i psychicznego w środowisku zamieszkania, nauki, pracy i rekreacji;
- 6) analizę adekwatności i efektywności udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej w odniesieniu do rozpoznanych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa;
- 7) inicjowanie i prowadzenie:
 - działalności naukowej w zakresie zdrowia publicznego;
 - współpracy międzynarodowej dotyczącej działalności naukowej w zakresie zdrowia publicznego;
- 8) rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego;
- 9) ograniczanie nierówności w zdrowiu wynikających z uwarunkowań społeczno-ekonomicznych;
- 10) działania w obszarze aktywności fizycznej.

Działania składają się z czterech części, które łączą strategie przeciwdziałania poszczególnym uzależnieniom i obejmują:

- 1) przeciwdziałanie narkomanii;
- 2) profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych;
- 3) zwalczanie następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, także e-papierosów;
- 4) przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

Podjęmowane działania mają ograniczyć problemy ze zdrowiem, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych. Są to m.in.:

- 1) działania profilaktyczne i edukacyjne, udoskonalanie oferty i zwiększanie dostępności do leczenia uzależnień;
- 2) badania naukowe oraz monitorowanie sytuacji związanej z uzależnieniami.

Realizacja zadań, o których mowa wyżej, jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;

- 3) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 6) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej;
- 8) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 9) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 10) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 11) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście i Gminie Ostrzeszów określa miejsko-gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Sposoby realizacji zadań w nim zawartych dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Przy realizacji Gminnego Programu niezbędne jest również uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji.

Przy opracowaniu niniejszego programu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii. Wykorzystano również liczne rzetelne źródła informacji oraz diagnozę problemów lokalnych.

II Diagnoza problemów uzależnień

Miasto Ostrzeszów liczy **14.001** mieszkańców (w tym **11.634** powyżej 18 r.ż.), Gmina liczy **10.100** mieszkańców (w tym **7.927** powyżej 18 r.ż.), co razem daje **24.101** mieszkańców (Wydział Spraw Obywatelskich i Działalności Gospodarczej, Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie, dane na dzień 7.11.2023 r.).

Na terenie miasta i gminy znajdują się podmioty współpracujące przy realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ostrzeszów, od których pozyskano informacje składające się na diagnozę, tj.:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Klub Abstynenta w Ostrzeszowie;
- 3) 4 Świetlice Środowiskowe;
- 4) Punkt Konsultacyjny;
- 5) Poradnia Leczenia Uzależnień;
- 6) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
- 7) Komenda Powiatowa Policji;
- 8) Sąd Rejonowy z zespołem kuratorskim;
- 9) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 10) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 11) Zakład Obsługi Placówek Oświatowych.

Analizując problemy społeczne formułowane przez mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów na pierwsze miejsce wysuwają się: przemoc i agresja w środowiskach, spożywanie alkoholu oraz środków psychoaktywnych przez nieletnich.

Na terenie miasta i gminy mamy:

- 7 szkół podstawowych z **1905** uczniami:
 - 1) SP 1 Ostrzeszów – 419 (w tym 11 dzieci z Ukrainy);
 - 2) SP 2 Ostrzeszów – 556 (w tym 27 dzieci z Ukrainy);
 - 3) SP Niedźwiedź – 90 (w tym 5 dzieci z Ukrainy);
 - 4) SP Rogaszyce – 106;
 - 5) SP Szklarka Przygodzicka – 79;
 - 6) Szkoła Podstawowa w ZSP Rojów – 481 (w tym 14 dzieci z Ukrainy);
 - 7) Szkoła Podstawowa w ZSP Siedlików – 174 (w tym 4 dzieci z Ukrainy).
- 2 oddziały przedszkolne z **58** dziećmi, w tym:
 - 1) SP Niedźwiedź – 35 (w tym 2 dzieci z Ukrainy);
 - 2) SP Szklarka Przygodzicka – 23 (w tym jedno dziecko z Ukrainy).
- 7 przedszkoli publicznych z **808** dziećmi, w tym:
 - 1) Przedszkole nr 1 „Bajkowa Jedyneczka” – 139 (w tym 9 dzieci z Ukrainy);
 - 2) Przedszkole nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi „Słoneczny Zakątek” – 155;
 - 3) Przedszkole nr 6 im. Misia Uszatka – 152 (w tym 7 dzieci z Ukrainy);

- 4) Przedszkole w Rogaszycach „Kolorowe Kredki” – 61;
 - 5) Przedszkole w Rojowie – 100 (w tym 3 dzieci z Ukrainy);
 - 6) Przedszkole w Siedlikowie – 70 (w tym 1 dziecko z Ukrainy);
 - 7) Przedszkole Sióstr Nazaretanek im. Dzieciątka Jezus – 131.
- 2 niepubliczne przedszkola z **126** dzieci:
 - 1) Klub Malucha – 90;
 - 2) Bajlandia – 36 (w tym 2 dzieci z Ukrainy).

(Zakład Obsługi Placówek Oświatowych w Ostrzeszowie, dane na dzień 7.11.2023 r.)

Z badań przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych wynika, że drastycznie obniża się wiek inicjacji alkoholowej. Charakterystyczne przy tym jest, że młodzież nie ma prawidłowego rozeznania co do choroby alkoholowej i problemu alkoholizmu i narkomanii. Wyniki ogólnopolskich badań, zrealizowanych w 2019 roku przez Instytut Psychiatrii i Neurologii na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (ESPAD –European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs), wskazują, że młodzież w większości pije przede wszystkim piwo - rzadziej sięga po inne napoje. Trwa kontynuacja procesu zmniejszania się różnic między chłopcami i dziewczętami. Jednocześnie w ostatnich latach nastąpił wzrost tolerancji rodziców w tej kwestii.

Zrealizowane działania profilaktyczne w szkołach podstawowych z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów w roku 2023:

Szkoła Podstawowa nr 1 w Ostrzeszowie

Działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży klas 1-8 dotyczyły bezpieczeństwa w zakresie udzielania pierwszej pomocy dzięki warsztatom z Ratownikiem Medycznym oraz szkoleniu z Ochotniczą Strażą Pożarną. Dotyczyły również zdrowia w zakresie zdrowego odżywiania - spotkania z dietetykiem oraz fizjoterapeutą w kwestii prawidłowej postawy ciała. Przeszkolono całą kadrę wychowawców w klasach 1-3 i wprowadzono do szkoły rekomendowany program “Przyjaciele Zippiego” - jako program wspierający zdrowie psychiczne wśród dzieci. Zagwarantowano nauczycielom dostęp do platformy szkoleniowej z zakresu uzależnień cyfrowych, fonoholizmu oraz cyber zagrożeń. Równocześnie rodzice otrzymali dostęp do szkolenia skierowanego dla rodziców odnośnie bezpieczeństwa dziecka poruszającego się w świecie wirtualnym. Dzięki tej formie szkoleń online szkoła jest w stanie szanując czas rodziców dać im możliwość skorzystania z wiedzy specjalistów bez wychodzenia z domu. Wprowadzono do klas 6-8 program “Saper - czyli jak rozminować agresję” jako

przeciwdziałanie agresji w szkole. Szkoła posiada dostęp do platformy z scenariuszami zajęć dla uczniów odnośnie uzależnień behawioralnych.

Szkoła Podstawowa nr 2 w Ostrzeszowie

Działania profilaktyczne są bardzo ważną sferą działalności Szkoły Podstawowej nr 2 w Ostrzeszowie. Istotnym jest zapobieganie problemom zanim one wystąpią. Dzięki prowadzonym dla uczniów, rodziców i kadry pedagogicznej różnorodnym działaniom i kształtowaniu pozytywnego klimatu społeczności szkolnej osiągnęte są satysfakcjonujące wyniki. Zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów jest najważniejsze. W związku z tym wiele działań nakierowanych jest na profilaktykę zdrowia psychicznego. Do nich należą zajęcia profilaktyczne np. „Relacje w mojej klasie”, „Słowa mogą ranić”, „Akceptacja w klasie”, „Empatia i mentalizacja”, warsztaty z psychologiem i pedagogami szkolnymi. Specjaliści szkolni udzielają stałego wsparcia psychicznego, prowadzą lekcje profilaktyczne, konsultacje, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne czy zwyczajne rozmowy na tematy potrzebne i poruszające uczniów. Uczniowie poznają, nazywają i uczą się rozmawiać o swoich emocjach. Prowadzone są konkursy profilaktyczne np. „Proszę, przepraszam, dziękuję – w szkole i w domu...”, czy „Co poleciłbym/poleciłabym moim rówieśnikom jako wartościowy sposób spędzania czasu wolnego?” albo „Zdrowa przyjaźń - Takiego przyjaciela chciałbym mieć, takim przyjacielem chciałbym być”. Szkoła zapewnia uczniom udział w przedstawieniach profilaktycznych np. „Działka”, traktujących o współczesnych problemach młodzieży jak cyberprzemoc, hejt, poczucie własnej wartości, niezrozumienie, używki, relacje rówieśnicze. Do szkoły zapraszani są ciekawi goście. W tym roku gościem był p. Roman Brzezina, wykładowca i trener Uniwersytetu WSB we Wrocławiu. Prowadził on warsztaty dla starszych uczniów pt. „Jeśli chcesz mieć coś, czego nigdy nie miałeś, musisz robić coś, czego nigdy nie robiłeś”. Warsztaty dla młodszych uczniów szkoły odbyły się pod tytułem „Co to jest inteligencja emocjonalna”. Warsztaty słowno-muzyczne traktujące o profilaktyce uzależnień poprowadził dla uczniów wokalista i instrumentalista p. Krzysztof Niedźwiecki. W tym roku przystąpiono w klasach starszych do programu „Empatyczna klasa” chcąc rozwijać u młodzieży umiejętność odczuwania stanów emocjonalnych innych osób oraz reagowania na emocje innych i własne. Projekty edukacyjne „Trzymaj formę”, promujący kształtowanie postaw sprzyjających podejmowaniu zdrowych nawyków żywieniowych oraz „Między nami kobietami”, uświadamiający uczennicom, że dojrzewanie to zmiany fizyczne, a także psychiczne i emocjonalne, które goszczą już na stałe w kalendarzu szkoły. Szkoła daje uczniom możliwość udziału w spotkaniach z przedstawicielem KPP w Ostrzeszowie w celu kształtowania postaw sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji, związanych z doбором treści w mediach,

rozsądnego z nich korzystania, czy zawierania godnych zaufania znajomości w Internecie czy zachowań akceptowanych społecznie. Młodszy uczniowie uczą się jak poruszać się w ruchu drogowym i co robić, aby droga do i ze szkoły była bezpieczna. Na terenie szkoły prężnie działa Szkolne Koło Wolontariatu a uczniowie biorą udział w WOŚP. Stale współpracujemy z lokalnymi poradniami, aby uczniowie otrzymywali pomoc zgodną z ich trudnościami. W zapewnieniu dzieciom i młodzieży skutecznej pomocy i profilaktyki, niezbędna jest również współpraca pracowników szkoły z PCPR, MGOPS i Sądem Rodzinnym. Ważną sferą jest profilaktyka zdrowia fizycznego uczniów. Szkoła nr 2 od zawsze znana była z aktywności sportowej. Sport pozwala na uwalnianie trudnych emocji oraz pomaga zachować zdrowie i dobre funkcjonowanie funkcji poznawczych. Wiedząc o tym, prowadzone są działania promujące profilaktykę: wad postawy, profilaktykę wad wzroku, profilaktykę próchnicy zębów, zdrowej jamy ustnej, profilaktykę narządu słuchu. Aby jeszcze skuteczniej wspomóc zdrowie narządu słuchu, zakupiono w tym roku dla społeczności szkolnej urządzenie „Elektroniczne Ucho”. Umieszczone w stołówce szkolnej będzie mierzyło poziom hałasu, informowało o jego poziomie i promowało ciszę w szkole. Na potrzeby uczniów i nauczycieli zakupiono również wiele ciekawych pomocy profilaktycznych służących podtrzymywaniu dobrej kondycji psychicznej uczniów do wykorzystania na lekcjach wychowawczych i w codziennej praktyce szkolnej. Angażowanie uczniów w konstruktywne aktywności jest alternatywą do zachowań ryzykownych. Zachęca ich do uczestnictwa w bogatej ofercie szkoły zajęć sportowych, artystycznych, wycieczek, harcerstwa czy wolontariatu. Szkoła nie zapomina również o rodzicach uczniów. Udziela wsparcia w trudnościach edukacyjnych i w problemach z zachowaniem dzieci. Organizuje szkolenia i warsztaty, aby skutecznie pomagać w wychowaniu pociech. W tym roku zaproszono rodziców do udziału w warsztatach, prowadzonych przez psychologa i seksuologa p. Katarzynę Zborowską, wykładowcę Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Rodzice dowiedzieli się jak reagować, gdy dziecko zaczyna pytać o seks? Jak odpowiadać, aby wspierać dziecko w korzystnym i zdrowym rozwoju? Jak dbać o bezpieczeństwo dzieci? Jak wspierać nastolatki w dojrzewaniu? Jak radzić sobie, gdy dzieci dojrzewają? Biblioteka szkolna również służy rodzicom bogatą ofertą publikacji na temat znajdowania sposobów na trudności w wychowaniu. Nauczyciele, wraz z Dyrekcją szkoły, podejmują się różnorodnym szkoleniom: „Zaburzenia depresyjne i lękowe u dzieci i młodzieży. Co nauczyciel wiedzieć powinien”, „Edukacja włączająca – przygotowanie i realizacja”, „Profilaktyka autodestrukcyjnych zachowań uczniów - jak pomagać i reagować na samookaleczenia i zachowania samobójcze uczniów”. Wszystkie te działania podnoszą kompetencje nauczycieli do radzenia sobie w codziennych, trudnych sytuacjach i profilaktyce

zdrowia psychicznego. Każdego dnia, w Szkole Podstawowej nr 2 w Ostrzeszowie trwają prace nad tym, aby skoordynowane, wielorakie oddziaływania profilaktyczne skutecznie wpływały na zdrowie i zachowania dzieci i młodzieży oraz osoby dorosłe w roli rodziców i nauczycieli.

Szkoła Podstawowa w Niedźwiedziu

Dzięki środkom finansowym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie, w Szkole Podstawowej w Niedźwiedziu uczniowie uczestniczyli w programach profilaktycznych prowadzonych przez podmioty zewnętrzne realizujące działania profilaktyczne, które dotyczyły: konsekwencji zażywania dopalaczy, narkotyków, spożywania alkoholu, palenia papierosów i e-papierosów oraz tematyki uzależnień behawioralnych. Poruszono także tematykę zachowań autodestrukcyjnych i radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Zwrócono uwagę na dbanie o zdrowie psychiczne, na zjawisko agresji i przemocy, bycia ostrożnym w kontaktach z nieznajomymi oferującymi różne substancje psychotropowe i kształtowano postawy asertywne. Uczniowie starszych klas wzięli udział w spektaklach edukacyjno-profilaktycznych poruszających tematykę zażywania chemicznych a zarazem toksycznych substancji, które prowadzą do komplikacji zdrowotnych a nawet śmierci. Mówiono o przemocy rówieśniczej, przemocy domowej, emocjach i agresji. Z kolei młodszym klasom zwrócono uwagę na tolerancję, szacunek dla drugiego człowieka, bycie czujnym co do „tajemniczych” przyjaciół w cyberprzestrzeni, ponoszenie odpowiedzialności za otaczający ich świat. Sfinansowano także warsztaty dla nauczycieli i rodziców dotyczące rozwijania wartości rodzinnych, dbania o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży (mowa tu o depresji, próbach samobójczych, samookaleczeniach wśród dzieci i młodzieży) czy stosowania gier psychologicznych. Ponadto szkoła wzięła udział w ogólnopolskiej akcji Adwokatury Polskiej i projekcie „Adwokaci rozjaśniają prawo”, w spotkaniach z funkcjonariuszami: Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolei, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną i innymi instytucjami pomocowymi. Zakupiono także pomoce dydaktyczne wspierające pracę i działania wychowawców i specjalistów pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole.

Szkoła Podstawowa w Rogaszycach

W tym roku szkoła w działaniach profilaktycznych skupiła się głównie na szeroko pojętym zdrowiu. Luty i październik stały się miesiącami poświęconymi zdrowiu psychicznemu. 23 lutego wspólnie z psychologiem szkolnym przeprowadzono akcję informacyjną dotyczącą walki z depresją. W październiku uczniowie razem z wychowawcami omawiali sposoby dbania o zdrowie psychiczne. Materiały do lekcji wychowawczych zostały opracowane i przesłane do wychowawców przez pedagoga szkolnego. Poza tym uczniowie klas IV-VI wzięli udział w konkursie na plakat pt. „Depresja – choroba XXI wieku”. Od marca przeszkoleni

wychowawcy we wszystkich klasach realizują program „Apteczki Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”. Zajęcia te sprzyjają dbaniu o dobre relacje w klasie, uczniowie poznają się bliżej, częściej mówią o swoich emocjach, próbują zrozumieć zachowania swoich kolegów. Jeśli chodzi o zdrowie fizyczne, w marcu odbył się konkurs na plakat klasowy „W zdrowym ciele, zdrowy duch” dla klas I-III. Uczniowie w grupach wykonali piękne prace, które widniały na szkolnym korytarzu. Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody. Pedagog specjalny przeprowadził z uczniami klas I-III warsztaty z pierwszej pomocy przedmedycznej „Ratujemy i uczymy ratować” a uczniowie starszych klas wzięli udział w konkursie plastycznym, o tym samym tytule zorganizowanym przez Ostrzeszowskie Centrum Zdrowia. Zakupiono w tym celu mini apteczki oraz breloczki dla dzieci. Szkoła stara się zwracać uczniom uwagę na osoby inne, chore, niepełnosprawne. Z wielką radością obchodzony jest Dzień Kolorowej Skarpetki 21 marca poświęcony osobom z Zespołem Downa oraz poprzez ubranie się na niebiesko 2 kwietnia omawiany jest problem autyzmu. Dzieci uczą się w ten sposób być tolerancyjnymi w stosunku do innych. Uczniowie klas I-III na zajęciach z pedagogiem oraz z wychowawcami brali udział w programie „Nie pal przy mnie, proszę”. Uważliwiono dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem oraz wykształcono w nich umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą. Przed zebraniem z rodzicami rozwieszono plakaty, na których uczniowie wyrazili swój sprzeciw wobec biernego palenia. Nawiązano współpracę z teatrem profilaktycznym. Młodsze dzieci obejrzały spektakl pt. „Misio Tulisio”, na który zaproszono również wychowanków Przedszkola Kolorowe Kredki w Rogaszycach. Starsi uczniowie oglądali przedstawienie pt. „Zaciśnięte pięści”. Oba spektakle cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród dzieci. Dzięki zaproszeniu Biblioteki Publicznej MiG Ostrzeszów oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom uczniowie klasy VII i VIII mieli szansę obejrzeć spektakl teatralny pt. „Działka”. Historia bohaterów spektaklu zmusiła ich do długiej refleksji nad swoim życiem, nad relacjami ze swoimi rodzicami. Po tym wydarzeniu uczniowie wracali w milczeniu. Następnie dzielili się swoimi przemyśleniami z pedagogiem szkolnym. Przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Ostrzeszowie w szkole zostały przeprowadzone zajęcia z uczniami wszystkich klas. Tematami spotkań były: bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje, bezpieczna droga do i ze szkoły, hejt oraz mowa nienawiści w sieci. W klasach V-VIII przeprowadzono zajęcia z pedagogiem na temat wpływu dopalaczy na nasze zdrowie oraz przygotowano ciekawą gazetkę na ten temat. Dzięki zakupionym alkoholom przeprowadzono prelekcje w klasie V i VIII. Początkowo uczniowie traktowali to doświadczenie jak wesołą zabawę, po chwili refleksji doszli do wniosku jakim niebezpieczeństwem jest wsiadanie po alkoholu na rower lub za kierownicę

samochodu. Na kwietniowym i listopadowym zebraniu rodzice brali udział w szkoleniu prowadzonym przez firmę zewnętrzną. Dla dzieci zaś w marcu i październiku zostały przeprowadzone warsztaty. Wychowawcy zgłaszali pedagogowi istniejące problemy w klasie i wspólnie wybierano dla nich tematy zajęć. Wiosną dla nauczycieli przeprowadzono webinarium pt. „Profilaktyka uzależnień behawioralnych”. Wychowawcy klas I-III w grudniu wezmą udział w szkoleniu „Przyjaciele Zippiego”, międzynarodowym programie promocji zdrowia psychicznego, pozostali w szkoleniu pt. „Pozytywna dyscyplina”.

Zespół Szkolno-Przedszkolny z Oddziałami Integracyjnymi w Rojowie

Działania profilaktyczne w szkole uzależnione są od potrzeb uczniów, nauczycieli oraz rodziców a tym samym ujawniają się w danym roku szkolnym.

UCZENIE W KRYZYSIE EMOCJONALNYM

1) Zintensyfikowanie działań w roku 2023 dotyczyło tematyki samouszkodzeń a co za tym idzie pracy z uczniem i jego rodzicami. Dla placówki powyższy problem w ostatnim czasie stał się bardzo ważny. Zrealizowano szkolenia:

„Samouszkodzenia - jak pracować z młodym człowiekiem i jego otoczeniem?” Therapy Tools prowadzone przez psychoterapeutę CBT. Pozyskano tym samym narzędzia tj. (wzory notatek, karty interwencji, testy do diagnoz sytuacji kryzysowych, plany bezpieczeństwa, podpowiedzi rozmów z rodzicami, strategie radzenia sobie w sytuacji samouszkodzenia, protokoły postępowania).

„Interwencja kryzysowa w szkole” - (dostęp do platformy z treściami szkoleniowymi na czas nieokreślony).

„Procedury postępowania w ramach szkolnego zespołu ds. interwencji kryzysowej” – konferencja ogólnopolska dla Psychologów i Pedagogów szkolnych.

„Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych oraz zagrożenia życia w placówkach oświatowych” - gotowe procedury postępowania w aspektach prawnych.

Na bazie powyższych szkoleń, otrzymanych informacji od ekspertów i pozyskanych materiałów stworzono dla szkoły „Politykę oraz procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem”. Wynika to z Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (tzw. ustawa o ochronie małoletnich). Polityka oraz procedury Ochrony Dzieci przed Krzywdzeniem to dokument, który kompleksowo określa: zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, relacji personel-dziecko i dziecko-dziecko, sposoby reagowania na podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy/krzywdzenia, metody prowadzenia rejestru interwencji, zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych, ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci. Jest tworzony

przede wszystkim dla dobra dziecka i jego bezpieczeństwa w placówce. Zawiera kartę interwencji, wykaz instytucji pomocowych tzw. „Szkolny sieciownik”, pakiet pomocowy dla rodzica/opiekuna dziecka w kryzysie psychicznym.

SZKOLENIE DLA KADRY

2) W ramach szkoleń dla kadry i sygnalizowanych potrzeb zorganizowano szkolenie: „Wypalenie zawodowe i radzenie sobie ze stresem”. Szkolenie zostało poprowadzone przez psychologa z Wrocławia, eksperta w dziedzinie kryzysów psychicznych. Szkolenie wysoce merytoryczne, wartościowe, o charakterze relaksacyjnym, zgłębiające wiedzę na temat profilaktyki stresu związanego z pracą. Szkolenie spotkało się z akceptacją ze strony grona pedagogicznego.

NURT POZYTYWNA DYSCYPLINA

3) W ubiegłym roku postawiono na szkolenie dla kadry: „Pozytywna dyscyplina - program społeczno-emocjonalnego kształtowania osobowości uczniów. Szkolenie bazowe.” Pozytywna Dyscyplina to nurt wychowawczy, opierający się nie na systemie kar i nagród lecz budowaniu więzi i wzajemnych relacji a także zapewnieniu młodym ludziom poczucia bezpieczeństwa. Istotnym jej elementem jest identyfikacja potrzeb stojących za zachowaniami uczniów. Wprowadzając nurt do placówki budowany jest pozytywny klimat szkoły. W obecnym roku w ramach kontynuacji wdrażania nurtu „Pozytywnej Dyscypliny” zakupiono podręczniki dla nauczycieli oraz rodziców tj. „Jak przestać walczyć z dzieckiem? Pozytywna przerwa i 50 innych sposobów dla rodziców i nauczycieli”, „Pozytywna dyscyplina dla zapracowanych i przemęczonych rodziców”, „52 Karty Narzędzi (technik) Pozytywnej Dyscypliny”, „Pozytywna Dyscyplina od A do Z”, „1001 rozwiązań na codzienne wyzwania rodzicielskie”. Do przesłanych przez szkoleniowca druków opracowano podręczniki i wyposażono szkolną biblioteczkę psychologiczno-pedagogiczną.

ROZWIJANIE KOMPETENCJI SPOŁECZNO-EMOCJONALNYCH, TUS

4) Pracując z uczniami i rozwijając kompetencje społeczno-emocjonalne w ramach wytycznych Poradni Psychologiczno Pedagogicznej lub wskazań nauczycieli zakupiono narzędzia do pracy: „Karty Wewnętrzznego rozpoznania”, „Kłębki emocji wspierające rozwój emocjonalny”, „Poznajmy się. Gra wspierająca kompetencje społeczne”, „Dixit - Zwierciadła, Podróże, Marzenia”. Są to doskonałe materiały do pracy z uczniami. Nauczyciele wypożyczają je do pracy z uczniem. Zdarza się, że korzystają z nich również rodzice. Komplet kart metaforycznych doskonale sprawdzają się w zajęciach rozwijających kompetencje społeczno-emocjonalne.

SPEKTAKLE I WARSZTATY PROFILAKTYCZNE DLA UCZNIÓW

5) Od kilku lat szkoła współpracuje z zespołem artystów teatralnych. Są to profesjonalnie spektakle dopasowane do teraźniejszego widza - odległe historie są osadzone w świecie współczesnym dzięki czemu młody odbiorca jest w stanie je zrozumieć i się z nimi utożsamić. W tym roku odbyły się spektakle pt.: „Kufer wyobraźni”, „Inna?”, „Wyjście jest zawsze”. Teatr oferuje również warsztaty profilaktyczne, z których również korzystano.

6) Podmioty zewnętrzne realizowały tematy z zakresu profilaktyki w klasach 5-8. Tematy dotyczyły: „Moja klasa - budowanie więzi”, „Agresja – nowe Tabu”, „Moje wartości”, „Mój kolega – moje relacje”, „Motywacja do uczenia się”. Tematy wynikały z potrzeb danej klasy. Warsztaty zostały zrealizowane na wysokim poziomie merytorycznym, przygotowane z dbałością o szczegóły. Uczniowie wysoko ocenili ich przebieg.

RESQL

7) Szkoła w dalszym ciągu realizuje system wspierający w rozwiązywaniu problemów przemocy rówieśniczej RESQL. System w dalszym ciągu się sprawdza i wspomaga pedagogów szkolnych i psychologa szkolnego w zbieraniu informacji i reagowaniu na zgłoszenia uczniów. System dostarcza również dyrektorowi szkoły wiarygodnych danych o skali i przejawach przemocy w szkole.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Siedlikowie

W szkole szeroko rozumiana profilaktyka jest jednym z priorytetów. W ramach profilaktyki realizowanych jest wiele różnorodnych działań zarówno niewymagających jak i wymagających nakładów finansowych. Poza działaniami we własnym zakresie organizowane jest wiele ciekawych i atrakcyjnych przedsięwzięć zewnętrznych z korzyścią dla dzieci i młodzieży. W profilaktyce ważną rolę odgrywają rekomendowane przez MEiN programy profilaktyczne. W grupie przedszkolnej 6-latków realizowany jest program promocji zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego”, który ma na celu promocję zdrowia psychicznego i dobrego samopoczucia małych dzieci. Do prowadzenia kolejnego programu „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” dla uczniów kl. 1-6 został przeszkolony w ODN w Kaliszu nauczyciel placówki, który nabył odpowiednie uprawnienia co pozwoliło na realizację zajęć, których celem jest rozwijanie w dzieciach podstawowych umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz przygotowanie ich do radzenia sobie z trudnościami. Odpowiednie przygotowanie i systematyczne doskonalenie się kadry pedagogicznej jest podstawą do efektywnej pracy z dziećmi i młodzieżą. Jedną z nowoczesnych metod wychowawczych jest pozytywna dyscyplina oparta na wzajemnej miłości i szacunku, a którą na najbliższym szkoleniu prowadzonym przez specjalistę z ODN w Kaliszu poznają wszyscy wychowawcy

i specjaliści pracujący w szkole. Wyzwaniem dzisiejszych czasów jest cyberprzemoc wśród młodych ludzi i właśnie z tej tematyki szkoliła się rada pedagogiczna na szkoleniu „Uczeń nowego świata”. Powszechnym współczesnym problemem społecznym jest uzależnienie od telefonu i mediów społecznościowych oraz radzenie sobie z uczuciami. Dlatego pierwszemu problemowi były poświęcone warsztaty dla uczniów kl. 4-8, a uczniowie kl. 1-3 na zajęciach psychoedukacyjnych uczyli się jak radzić sobie z gniewem i agresją. Jedną z atrakcyjniejszych form oddziaływań na dzieci i młodzież są spektakle teatralne poruszające różnorodną tematykę. Dzieci z kl. 0-3 wzięły udział w spektaklach: pt. „Misio Tulisio” poruszającym tematykę wartości jakimi są przyjaźń i szacunek do innych oraz pt. „Złośliwości jej królewskiej mości” o zasadach dobrego wychowania. Natomiast uczniowie kl. 4-8 wzięli udział w spektaklach: pt. „Zaciśnięte pięści” poruszający problem agresji oraz pt. „Z pamiętnika kujonki” poruszający problem przemocy i agresji rówieśniczej. Uczniowie kl. 6-8 wzięli udział w spektaklu pt. „Samotni w tłumie” poruszającym ważne i aktualne problemy dręczące współczesną młodzież. Uczniowie, zwłaszcza starszych klas spędzają w szkole bardzo dużo czasu, dlatego oprócz lekcji ważne są też przerwy i sposób w jaki spędzają je dzieci i młodzież. Chcąc uatrakcyjnić przerwy podjęto pierwsze kroki do stworzenia w bibliotece szkolnej „kącika relaksacyjnego”, czyli przestrzeni do alternatywnego sposobu spędzania przerw i miejsca integracji poprzez zakupienie ławek z kolorowymi poduchami do siedzenia. Życie ludzkie stanowi najwyższą wartość i dlatego należy edukować dzieci i młodzież jak je ratować w sytuacjach zagrożenia. Oprócz niezbędnej wiedzy przekazywanej w ramach zajęć szkolnego koła pierwszej pomocy ważna jest też umiejętność korzystania z różnych urządzeń wspomagających udzielanie pierwszej pomocy. Takim zakupionym urządzeniem treningowym jest AED, czyli automatyczny defibrylator zewnętrzny, który ma oswajać uczniów z obsługą defibrylatorów i pokazywać jak niezwykle łatwo można uratować przy ich pomocy życie.

Szkoła Podstawowa w Szklarcze Przygodzickiej

Wśród szerokiej gamy zajęć profilaktycznych, które odbyły się w szkole w roku 2023 na szczególną uwagę zasługują:

- zajęcia profilaktyczne prowadzone przez pracowników lokalnego centrum profilaktyki. Zajęcia znacząco pomogły w walce z depresją wśród dzieci i młodzieży;
- spektakl profilaktyczny „Samotni w tłumie” – widowisko teatralne opowiadające o współczesnej młodzieży, na co są narażeni, co niesie im współczesny świat. Porusza kwestię zapracowanych rodziców oraz pozostawionej samej sobie młodzieży;
- musicale profilaktyczne dla uczniów klas starszych i młodszych pt. „Alicja w krainie czarów” oraz „Zemsta” opowiadające o przyjaźni i roli przyjaciela w naszym życiu;

- materiały profilaktyczne pomocne w pracy wychowawcy i pedagoga dt. zapobiegania narkomani i uzależnieniu od alkoholu;
- doskonały, dający do myślenia zarówno dorosłym jak i młodzieży spektakl profilaktyczny „Działka”.

Świetlice Środowiskowe w Bledzianowie, Rogaszycach, Rojowie i Siedlikowie objęły swoją opieką 80 dzieci, w tym dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanii i przemocą domową (Świetlice Środowiskowe, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie wynika, że odsetek rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W roku 2022 z pomocy skorzystało ogółem 1240 osób z czego 48 to osoby z problemem alkoholowym. W roku 2023 z pomocy MGOPS Ostrzeszów skorzystało 998 osób z czego 26 to osoby z problemem alkoholowym (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie, dane na dzień 7.11.2023 r.).

Zjawisko przemocy w nierozłączny sposób wiąże się z problemem alkoholowym występującym w środowisku. Według danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Komendy Powiatowej Policji większość sprawców fizycznego lub psychicznego znęcania się działa pod wpływem alkoholu (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie, dane na dzień 23.11.2023 r.).

Tabela 1. Liczba złożonych wniosków „Niebieskie Karty” do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie w latach 2019-2023 (Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie, dane na dzień 23.11.2023 r.).

Liczba złożonych wniosków w związku z procedurą „Niebieskie Karty”	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	33	45	43	44	41
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	3	3	2	6	6
Placówki służby zdrowia	0	1	0	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	2	2	0	3	1
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	6	0	6	5	4
Komenda Powiatowa Policji	22	39	35	30	30
wobec kobiet (ogółem)	4	7	2	8	4
wobec kobiet (będących pod wpływem alkoholu)	2	2	1	2	3
wobec mężczyzn (ogółem)	29	38	41	35	35
wobec mężczyzn (będących pod wpływem alkoholu)	24	29	35	19	23

W Ostrzeszowie realizowane są programy wsparcia dla osób doświadczających przemocy, których celem jest świadczenie pomocy prawnej, medycznej i psychologicznej. W ramach tych programów dzieciom i osobom dorosłym doświadczającym szkód ze strony osób nadużywających alkoholu oferowana jest również systemowa pomoc wyjścia z kryzysu.

Ponadto organizowane są szkolenia z zakresu problematyki związanej z przemocą domową skierowane do różnych grup zawodowych m.in. kuratorów sądowych, pracowników socjalnych i policjantów.

Na terenie Ostrzeszowa działa nieodpłatny Punkt Konsultacyjny, którego celem jest udzielenie wsparcia psychologicznego osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków, osób współuzależnionych jak również ofiarom przemocy domowej. Psycholog dyżuruje 6 godzin w tygodniu oraz w razie potrzeby w sytuacjach kryzysowych.

Podstawowymi zadaniami Punktu Konsultacyjnego są:

- 1) motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- 3) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu czy narkotyków);
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- 5) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- 6) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

W związku z nadużywaniem alkoholu bardzo często obserwuje się skłonność do gwałtownego reagowania w sposób niekontrolowany i nieodpowiedzialny wobec samego siebie jak i otoczenia. Wyraża się to również w bezmyślnym poszukiwaniu wrażeń, nawet jeśli ceną ma być szkoda własna bądź cudza. Dlatego najczęściej po spożyciu alkoholu dochodzi do naruszeń prawa.

Tabela 2. Dane dotyczące zdarzeń pod wpływem alkoholu bądź środków odurzających oraz związanych z przemocą domową z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów w latach 2019-2023 (KPP w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Rodzaj	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób poddanych kontroli stanu trzeźwości	-	-	11123	19550	25438
Zatrzymanie za posiadanie środków odurzających	23	35	56	31	31
Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości	48	108	98	113	108
Prowadzenie pojazdów po użyciu alkoholu	10	25	39	34	27
Prowadzenie pojazdów mechanicznych w czasie czynnego zakazu prowadzenia oraz w stanie nietrzeźwości	24	16	7	8	10
Prowadzenie pojazdów nie mechanicznych (rower) pod wpływem alkoholu	32	5	12	24	13
Zakłócanie porządku publicznego pod wpływem alkoholu	169	163	159	53	54
Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	-	-	155	306	194
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	6	7	3	7	3
Spowodowanie wypadków pod wpływem alkoholu	2	33	30	1	2
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	1	4	2	1	1
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	76	121	215	94	70
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0	1	0
Zatrzymano sprawców przemocy domowej w stanie nietrzeźwości do PDOZ	11	81	44	8	3
Znęcanie się	18	50	40	35	
Rozpijanie małoletniego	0	3	1	0	0

Z danych pochodzących z policyjnych systemów informatycznych, Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, pism i zgłoszeń kierowanych do dzielnicowych wynika, że wśród problemów zgłaszanych przez lokalną społeczność w czołówce utrzymuje się:

- 1) przekraczanie dozwolonej prędkości (2022 - 159 zgłoszeń, 2023 – 139 zgłoszeń);
- 2) nieprawidłowe parkowanie (2022 - 52 zgłoszenia, 2023 – 49 zgłoszeń);
- 3) niewłaściwa infrastruktura drogowa (2022 - 89 zgłoszeń, 2023 – 31 zgłoszeń);
- 4) akty wandalizmu (2022 – 11 zgłoszeń, 2023 – 16 zgłoszeń);
- 5) nielegalne rajdy samochodowe (2022 – 11 zgłoszeń, 2023 – 13 zgłoszeń);
- 6) **spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych (2022 - 9 zgłoszeń, 2023 – 13 zgłoszeń);**
- 7) grupowanie się nieletnich zagrożonych demoralizacją (2022 - 10 zgłoszeń, 2023 – 7 zgłoszeń).

Analiza zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego przeprowadzona przez Komendę Powiatową Policji w Ostrzeszowie potwierdza, że miejscami w których najczęściej dochodzi do zdarzeń typu 6 (patrz wyżej) były miejsca: parking ul. Kąpielowa, parking ul. Kaliska

(przed Dworkiem), Park Miejski ul. Piastowska, Park im. Jana Pawła II. W roku 2023 na terenie całego Miasta i Gminy Ostrzeszów odnotowano łącznie 195 interwencji związane ze spożywaniem alkoholu (2022 – 362). Większość ze wskazanych przez Komendę Powiatową Policji interwencji miała miejsce w okresie od maja do sierpnia, głównie w piątki, soboty i poranki w niedziele. Komenda Powiatowa Policji w Ostrzeszowie poinformowała, że w roku 2022 wykorzystano 101 pakietów testów narkotykowych natomiast w roku 2023 - 83 celem wstępnego badania osób podejrzanych o bycie pod wpływem środków odurzających (KPP w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Analiza interwencji prowadzonych przez Straż Miejską w Ostrzeszowie wskazała, iż największą ilość wykroczeń związanych z używaniem alkoholu odnotowuje się na terenie Parku Jana Pawła II przy ul. Kaliskiej (dwukrotnie sprawa dotyczyła nietrzeźwych nieletnich, których przekazano Policji). Park JP II jest aktualnie miejscem grupowania się młodzieży poza godzinami nauki oraz podczas nieusprawiedliwionej nieobecności na zajęciach w szkołach. Ponadto przypadki takie są zgłaszane w Parku Kosynierów (ul. 21 Stycznia) jak i Placu Sienkiewicza (ul. Sienkiewicza), ul. Św. Mikołaja oraz ul. Mostowej Interwencje dotyczyły spożywania alkoholu w miejscu publicznym. W ostatnim roku pojawiły się zgłoszenia mieszkańców dotyczące ogródków działkowych im. Księdza Walentego Dymka, głównie dotyczące młodzieży szkolnej, która zakłóca spokój publiczny, zaśmieca teren oraz również używa używek. Należy zauważyć, że najwięcej wykroczeń związanych z używaniem alkoholu jest ujawnianych w parkach oraz w rejonach prywatnych sklepów ogólnospożywczych usytuowanych na obrzeżach miasta. Interwencje głównie dotyczą spożywania alkoholu w miejscach publicznych, jednostkowe - nieobyczajnego zachowania (oddawanie moczu, używanie słów wulgarnych w miejscu publicznym i spanie na ławkach bądź klatkach schodowych domów komunalnych). Interwencje są zgłaszane bądź podejmowane z własnej inicjatywy głównie w godzinach popołudniowo-wieczornych. (Straż Miejska Ostrzeszów, dane na dzień 7.11.2023 r.).

W 2023 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie wpłynęło 27 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu (z czego 6 wniosków dotyczyło kobiet). Do osób zgłoszonych do Komisji skierowano zaproszenia na spotkanie-rozмовę motywującą do podjęcia leczenia lub jego kontynuacji. Komisja skierowała 14 osób na badania, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego, prowadzone przez biegłych sądowych. Na potrzeby Komisji biegli sądowi wykonali badania i wydali opinie (na jedną opinię składają się dwa badania: psychiatry i psychologa). W ramach obowiązków wynikających

z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej uczestniczą w 117 posiedzeniach Grup Diagnostyczno-Pomocowych w sprawie 25 Niebieskich Kart. Z porad i pomocy Pełnomocnika ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom skorzystało ok. 680 osób (GKRPA w Ostrzeszowie, dane na dzień 29.11.2023 r.).

Tabela 3. Liczba odbytych posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie w latach 2019-2023 (GKRPA w Ostrzeszowie, dane na dzień 1.12.2023 r.).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba posiedzeń GKRPA	28	28	28	32	30

Tabela 4. Liczba złożonych wniosków ogółem do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie; liczba skierowanych wniosków do biegłych sądowych w latach 2019-2023 (GKRPA w Ostrzeszowie, dane na dzień 29.11.2023 r.).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Złożonych wniosków ogółem	45	40	29	36	27
Skierowano do biegłych sądowych	34	14	9	14	14

Tabela 5. Liczba posiedzeń Grup Diagnostyczno-Pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie wraz z uczestnictwem przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie w latach 2019-2023 (GKRPA w Ostrzeszowie, dane na dzień 1.12.2023 r.).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba posiedzeń Grup Diagnostyczno-Pomocowych ZI wraz z uczestnictwem przedstawiciela GKRPA	108	96	151	108	117

Na terenie miasta i gminy działa Poradnia Leczenia Uzależnień, która specjalizuje się w pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym i ich rodzinom.

Tabela 6. Liczba osób uzależnionych od alkoholu leczonych w Poradni Leczenia Uzależnień w Ostrzeszowie w latach 2019-2023 (PLU w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Wyszczególnienie: osoby uzależnione od alkoholu		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób leczonych ogółem	Kobiety	41	39	41	45	55
	Mężczyźni	172	133	158	184	221
Liczba osób leczonych wg kryterium wieku	Do lat 18	1	1	3	2	6
	19-29 lat	18	22	28	27	28
	30-64 lat	185	137	158	188	213
	65 lat i więcej	9	12	10	12	12
Liczba osób leczonych po raz pierwszy w życiu		123	61	78	116	125
Zobowiązani do leczenia odwykowego		9	27	32	12	30

Tabela 7. Liczba osób uzależnionych od narkotyków leczonych w Poradni Leczenia Uzależnień w Ostrzeszowie w latach 2019-2023 (PLU w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Wyszczególnienie: osoby uzależnione od narkotyków		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób leczonych ogółem	Kobiety	1	0	0	2	5
	Mężczyźni	14	3	1	24	53
Liczba osób leczonych wg kryterium wieku	Do lat 18	1	0	1	3	1
	19-29 lat	9	3	0	4	13
	30-64 lat	9	0	0	18	20
	65 lat i więcej	0	0	0	1	1
Liczba osób leczonych po raz pierwszy w życiu		10	2	1	8	17
Zobowiązani do leczenia odwykowego		1	0	0	1	1

W ostatnich latach w Polsce zauważyć można niepokojącą tendencję - rośnie liczba nadmiernie pijących młodych kobiet i dziewcząt, a ich poziom picia (co do ilości i częstości spożywanego alkoholu) zbliża się do poziomu picia mężczyzn. Kobiety pijące najwięcej alkoholu to osoby w wieku od 18 do 29 lat, pozostające w stanie wolnym (panny i osoby rozwiedzione), mieszkanki miast (powyżej 50 tys. mieszkańców), uczące się i studiujące oraz bezrobotne. Co dziesiąta kobieta w tym wieku wypija rocznie ponad 7,5l czystego alkoholu, co stwarza ryzyko poważnych szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych.

W samym Ostrzeszowie działają również m.in. grupy Anonimowych Alkoholików: Grupa AA „Bazta” i Grupa AA „Rondo”, Anonimowych Narkomanów: Grupa NA „Płomień” oraz Anonimowych Seksoholików: Grupa SA. Mityngi odbywają się w pomieszczeniach Klubu Abstynenta w Ostrzeszowie przy ulicy Pocztovej 2.

Termin „uzależnienia behawioralne” określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. W polskiej literaturze nie uzyskano zgody co do tego, jakie określenie będzie najbardziej adekwatne, dlatego stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne/nałogowe/problemowe czy zaburzenia zachowania. Gminny program został poszerzony o zadania z zakresu uzależnień od substancji, również tych dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym ze względu na ich rosnące rozpowszechnienie oraz wynikające z nich szkody zarówno zdrowotne, jak i społeczne (Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom pt. „Wskazówki dla samorządów gminnych dotyczące realizacji zadań z zakresu uzależnień behawioralnych, stanowiących element gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii” 2022 r.).

Wyróżniamy:

- 1) seksoholizm,
- 2) zakupoholizm,
- 3) hazard,
- 4) kompulsywne objadanie się,
- 5) pracoholizm,
- 6) siecioholizm
- 7) fonoholizm (Dane o tematyce uzależnień behawioralnych str.15-21 opracowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom pt. „Wskazówki dla samorządów gminnych dotyczące realizacji zadań z zakresu uzależnień behawioralnych, stanowiących element gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii” 2022 r.).

Na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 100 (65 punktów sklepowych i 35 punktów lokalowych) (Wydział Spraw Obywatelskich i Działalności Gospodarczej, Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Tabela 8-11. Wartość sprzedanego alkoholu (w złotych) w Mieście i Gminie Ostrzeszów w latach 2019-2022 (Wydział Spraw Obywatelskich i Działalności Gospodarczej, Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie, dane na dzień 7.11.2023 r.).

WARTOŚĆ SPRZEDANEGO ALKOHOLU W ROKU 2019

Typ sprzedaży	Ogółem	Według rodzajów posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu		
		do 4,5% oraz piwo	powyżej 4,5% do 18%	powyżej 18%
Ogółem	24 441 12 6,85	9 882 772,14	2 527 790,99	12 030 563,72
Na miejscu	1 160 669, 24	559 777,06	48 316,57	552 575,61
Poza miejscem	23 280 45 7,61	9 322 995,08	2 479 474,42	11 477 988,11

WARTOŚĆ SPRZEDANEGO ALKOHOLU W ROKU 2020

Typ sprzedaży	Ogółem	Według rodzajów posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu		
		do 4,5% oraz piwo	powyżej 4,5% do 18%	powyżej 18%
Ogółem	24 489 25 7,71	9 126 570,88	2 620 255,05	12 742 431,78
Na miejscu	635 698,1 7	309 561,11	24 607,57	301 529,49
Poza miejscem	23 853 55 9,54	8 817 009,77	2 595 647,48	12 440 902,29

WARTOŚĆ SPRZEDANEGO ALKOHOLU W ROKU 2021

Typ sprzedaży	Ogółem	Według rodzajów posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu		
		do 4,5% oraz piwo	powyżej 4,5% do 18%	powyżej 18%
Ogółem	26 182 288,72	9 350 715,59	2 662 060,12	14 169 513,01
Na miejscu	609 826,16	288 815,21	24 082,25	296 928,70
Poza miejscem	25 572 462,56	9 061 900,38	2 637 977,87	13 872 584,31

WARTOŚĆ SPRZEDANEGO ALKOHOLU W ROKU 2022

Typ sprzedaży	Ogółem	Według rodzajów posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu		
		do 4,5% oraz piwo	powyżej 4,5% do 18%	powyżej 18%
Ogółem	28 733 384,72	10 251 375,38	3 286 218,78	15 195 790,56
Na miejscu	394 340,14	169 443,52	20 385,62	204 511,00
Poza miejscem	28 339 044,58	10 081 931,86	3 265 833,16	14 991 279,56

Tabela 12. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wg rodzajów posiadanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu w Mieście i Gminie Ostrzeszów w latach 2019-2023 (Wydział Spraw Obywatelskich i Działalności Gospodarczej, Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Rok	Ogółem	Liczba punktów sprzedaży alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży				Liczba punktów sprzedaży alkoholu do spożycia w miejscu sprzedaży			
		Razem	wg zawartości alkoholu			Razem	wg zawartości alkoholu		
			do 4,5% oraz na piwo	pow. 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		do 4,5% oraz na piwo	pow. 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
2019	88	64	61	60	61	34	34	14	17
2020	82	63	59	59	61	30	30	11	14
2021	82	63	59	59	60	29	28	12	14
2022	82	62	59	58	59	27	25	12	15
2023	84	62	59	58	58	27	25	14	14

Tabela 13. Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zezwoleń, których ważność wygasła i zezwoleń cofniętych w latach 2019-2023 (Wydział Spraw Obywatelskich i Działalności Gospodarczej, Urząd Miasta i Gminy w Ostrzeszowie, dane na dzień 22.11.2023 r.).

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wydanych zezwoleń					23
Liczba obowiązujących zezwoleń	256	240	235	235	237
Zezwolenia, których ważność wygasła	5	10	28	11	6
Zezwolenia cofnięte	0	0	0	0	0

W roku 2023 Komisja zaopiniowała 12 wniosków o przedłużenie wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (GKRPA w Ostrzeszowie, dane na dzień 01.12.2023 r.).

Zadania dotyczące różnych obszarów zapobiegania problemom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania skutkom z tego wynikającym realizowane są przez podmioty posiadające odpowiednie zasoby i przygotowanie do realizacji zadań z zakresu edukacji i profilaktyki, terapii oraz redukcji szkód. Zadania z zakresu:

1) edukacji i profilaktyki realizowane są w szczególności przez:

- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie;
- Klub Abstynenta w Ostrzeszowie;
- Szkoły z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów;
- Punkt Konsultacyjny w Ostrzeszowie;
- 4 Świetlice Środowiskowe z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów;
- Poradnię Leczenia Uzależnień w Ostrzeszowie;
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrzeszowie;
- Komendę Powiatową Policji w Ostrzeszowie;
- Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie z zespołem kuratorskim;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrzeszowie;
- organizacje pozarządowe;
- podmioty lecznicze.

2) terapii, wczesnej interwencji oraz poradnictwa realizowane są w szczególności przez:

- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie;
- Klub Abstynenta w Ostrzeszowie;
- Szkoły z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów;
- Punkt Konsultacyjny w Ostrzeszowie;
- Poradnię Leczenia Uzależnień w Ostrzeszowie;
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrzeszowie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrzeszowie;
- podmioty lecznicze.

3) redukcji szkód realizowane są w szczególności przez:

- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie;
- Klub Abstynenta w Ostrzeszowie;
- Szkoły z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów;
- Punkt Konsultacyjny w Ostrzeszowie;
- Poradnię Leczenia Uzależnień w Ostrzeszowie;
- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrzeszowie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrzeszowie;
- podmioty lecznicze.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie oraz gminne jednostki organizacyjne współuczestniczą w realizacji działań określonych w programie, zgodnie z kompetencjami określonymi w dokumentach regulujących ich funkcjonowanie.

Beneficjenci programu:

- 1) osoby dorosłe uzależnione od alkoholu oraz narkotyków i ich rodziny;
- 2) osoby dorosłe zagrożone uzależnieniem od alkoholu oraz narkotyków;
- 3) dzieci i młodzież uzależniona od alkoholu oraz narkotyków;
- 4) dzieci i młodzież zagrożona uzależnieniem od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzice i opiekunowie;
- 5) osoby współuzależnione, dorosłe dzieci alkoholików (DDA) i ofiary przemocy domowej;
- 6) osoby i organizacje pozarządowe zawodowo zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej;
- 7) kadra pedagogiczna szkół z Miasta i Gminy Ostrzeszów;
- 8) pozostała społeczność lokalna.

III Cele programu

Celem głównym programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych i narkotyków oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków należy do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie, która działa przy Burmistrzu Miasta i Gminy Ostrzeszów. W skład Komisji wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. W ramach działań Komisja odpowiada za tworzenie i realizację programu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W szczególności działania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

IV Zadania do realizacji

1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

- kontynuacja działania Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych;
- współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień (w zakresie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii);
- podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu;

- zwiększanie dostępności i rozszerzanie oferty programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla uzależnionych od alkoholu;
- podnoszenie jakości oraz dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu w tym rozszerzenie oferty programów terapeutycznych;
- wspieranie i realizacja programów rehabilitacyjnych skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu;
- podnoszenie jakości oraz dostępności oferty interwencyjno-motywacyjnej dla osób z problemem alkoholowym;
- wspieranie działań interwencyjnych, motywacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych;
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci spożywają alkohol;
- zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu;
- poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu, w tym o programy ograniczania picia alkoholu oraz popularyzowanie metod mających naukowo dowiedzioną skuteczność;
- poszerzanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia;
- zapewnienie osobom pracującym w środowiskach z problemem przemocy dostępu do stałej superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy domowej, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem;
- nawiązanie i rozwijanie współpracy między przedstawicielami różnych służb, w tym przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości (prokuratorzy, sędziowie, kuratorzy) w celu kierowania osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych;
- usprawnienie współpracy, w tym przepływu informacji między przedstawicielami różnych służb, ze szczególnym uwzględnieniem policji i kuratorskiej służby sądowej, w celu przeprowadzania szybszej i skuteczniejszej interwencji wobec sprawców przemocy, szczególnie tych, którzy uprzednio skazani, ponownie dopuszczają się zachowań przemocowych.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

- kontynuacja działania Punktu Konsultacyjnego dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu oraz osób doświadczających przemocy;
- finansowanie/dofinansowanie działalności Świetlic Środowiskowych i innych struktur dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocą domową;
- finansowanie ferii oraz wakacji dla dzieci ze Świetlic Środowiskowych;
- zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD) oraz ich opiekunów;
- zwiększanie dostępności i rozszerzanie oferty programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla członków rodzin osób pijących szkodliwie lub uzależnionych od alkoholu;
- zapewnianie pomocy wychowawczej i terapeutycznej młodzieży z problemami alkoholowymi;
- rozwijanie profilaktyki rodzinnej - uczenie rodziców umiejętności wspierania abstynencji dzieci oraz udzielanie pomocy profesjonalnej rodzicom, których dzieci się upijają;
- dofinansowywanie wybranych programów terapeutycznych dla osób współuzależnionych oraz dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym i problemem przemocy domowej;
- zwiększanie dostępności pomocy socjalnej, psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi;
- wspieranie i realizacja programów dla osób współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików (DDA);
- tworzenie i koordynowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym poprzez monitorowanie realizowanych działań;
- tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
- wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy domowej;
- zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z osobami doświadczającymi przemocy – dorosłymi i dziećmi;

- wdrażanie i finansowanie metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty itp.);
- wdrażanie i finansowanie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (jeśli osoby stosujące przemoc nie mają dostępu do tego rodzaju oddziaływań na terenie powiatu);
- przygotowanie przedstawicieli służb mających kontakt z osobami stosującymi przemoc do motywowania tych osób do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
- upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy domowej;
- członkostwo w Interdyscyplinarnym Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- zapewnianie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dzieciom – ofiarom przemocy oraz ich rodzinom;
- dofinansowywanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej;
- dofinansowywanie programów terapeutycznych dla dzieci – ofiar przemocy domowej;
- podejmowanie działań interwencyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc;
- dofinansowywanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy;
- współdziałanie ze strukturami Policji, Pomocy Społecznej, Sądami i Prokuraturami w zakresie wdrożenia procedury „Niebieskich Kart”.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych

- wprowadzanie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia, picia alkoholu przez dzieci i młodzież, zjawiska przemocy domowej i możliwości przeciwdziałania przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym;
- włączanie się w realizację ogólnopolskich kampanii promujących życie bez alkoholu i narkotyków;
- organizowanie i wspieranie merytoryczne działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych;

- wprowadzanie edukacji oraz działań wspierających dla osób pijących ryzykownie i szkodliwie;
- współpraca z lokalnymi mediami w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej;
- działalność edukacyjna na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz bezpieczeństwa w miejscach publicznych;
- upowszechnianie programów edukacyjnych dla kierowców, którzy prowadzili pojazdy będąc pod wpływem alkoholu;
- programy dla kierowców zawodowych;
- podejmowanie działań edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc domową;
- inicjowanie różnorodnych form profilaktyki rówieśniczej;
- finansowanie/dofinansowywanie szkoleń dla członków Komisji oraz wychowawców Świetlic Środowiskowych mających kontakt ze zjawiskiem alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy domowej;
- organizowanie i wspieranie merytoryczne szkoleń, konferencji, seminariów z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych;
- organizowanie szkoleń z zakresu upowszechniania wiedzy odnośnie szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży;
- wspieranie merytoryczne personelu medycznego podstawowej opieki zdrowotnej;
- dofinansowywanie interdyscyplinarnych szkoleń na temat przemocy domowej i współpracy służb;
- wspieranie i wdrażanie programów profilaktyki problemów alkoholowych w miejscu nauki lub pracy;
- realizowanie działań mających na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb terapeutycznych, rozwojowych i edukacyjnych, tworzenie i upowszechnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin z problemem alkoholowym;
- wspieranie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, połączonego z oddziaływaniem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, stanowiących alternatywę wobec używania napojów alkoholowych;
- realizowanie działań z obszaru profilaktyki selektywnej, adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących z alkoholem;

- upowszechnianie programów profilaktycznych realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym, w grupach podwyższonego ryzyka z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej;
- wdrażanie i upowszechnianie programów edukacyjnych i profilaktycznych adresowanych dla rodziców, zwiększających ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży;
- wprowadzanie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości przeciwdziałania, w szczególności z problemem alkoholowym;
- prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej mechanizmy, jakie niesie konsekwencje itp.), a także możliwości uzyskania pomocy (przede wszystkim bezpłatnej) i miejsc, które taką pomoc świadczą;
- przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, informatory, strony internetowe, ogłoszenia w mediach lokalnych);
- włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie bez przemocy;
- prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy domowej i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne;
- prowadzenie lokalnych diagnoz na temat zjawiska przemocy domowej, np. skali problemu;
- realizowanie programów profilaktyki uniwersalnej, w tym również uwzględniających tematykę związaną z uzależnieniem niestanowiącym uzależnienia od substancji psychoaktywnych (tzw. uzależnień behawioralnych), problematykę nowych środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” oraz problematykę palenia tytoniu;
- realizowanie profilaktyki używania e-papierosów przez młodzież;
- realizowanie działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych;
- kształtowanie i wzmacnianie czynników chroniących w ramach realizacji programów rozwoju osobistego i społecznego;
- realizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego;

- promocja aktywności fizycznej – wsparcie pozalekcyjnych form aktywizacji fizycznej młodzieży;
- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży ze Świetlic Środowiskowych;
- wprowadzanie w środowisku młodzieżowym działań informacyjno-edukacyjnych oraz zagospodarowania czasu wolnego, ukierunkowanych na rozwój społeczny i profilaktykę uzależnień;
- zapewnianie dzieciom pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej oraz dożywiania w ramach programów opiekuńczo-wychowawczych realizowanych w Świetlicach Środowiskowych;
- promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia;
- organizowanie lokalnych kampanii edukacyjnych;
- prowadzenie stałego interaktywnego systemu informacji;
- emisję programów radiowych, telewizyjnych i internetowych;
- publikacje artykułów i informacji prasowych;
- publikacje wyników badań i sondaży dotyczących uzależnień;
- przygotowanie i przeprowadzanie społecznych kampanii przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy oraz współpraca z mediami lokalnymi w zakresie promowania życia bez nałogów;
- zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i zachowań ryzykownych;
- organizowanie i dofinansowywanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- organizowanie i dofinansowywanie szkoleń dla kierowców, kandydatów na kierowców oraz osób, które prowadziły pojazdy będąc pod wpływem alkoholu;
- wspieranie działań edukacyjnych realizowanych przez Policję oraz Straż Miejską.

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- współpraca z instytucjami i podmiotami pozarządowymi, organizacjami sportowymi, kulturalno-oświatowymi i innymi w zakresie realizacji zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, szczególnie z grup podwyższonego ryzyka;
- zapewnianie warunków działania/pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlic Środowiskowych, Punktu Konsultacyjnego, Telefonu Zaufania

w Klubie Abstynenta, w tym obsługa administracyjna i kancelaryjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

- ustalanie i wypłata wynagrodzeń członków Komisji za realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- sporządzanie postanowień związanych z opiniowaniem wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- współpraca ze specjalistami pracującymi na rzecz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym m.in. za wykonywanie badań oraz wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia;
- zabezpieczenie lokalowe i finansowe pracy Komisji;
- finansowanie szkoleń członków Komisji (obowiązek ustawowy):
 - kształcenie w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie (wczesne rozpoznanie i krótka interwencja);
 - podnoszenie kompetencji w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
 - doskonalenie zawodowe w kierunku specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień;
 - podnoszenie kompetencji w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielania pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
 - szkolenia na temat Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD).
- wspieranie finansowe oraz merytoryczne stowarzyszeń abstynenckich;
- wdrażanie standardów pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym w placówkach świadczących pomoc;
- pomoc dla organizacji pozarządowych oraz inicjatyw obywatelskich dostarczających opieki dzieciom i wspierających proces zdrowienia rodzin z problemami alkoholowymi;

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

- zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu;
- zapewnianie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
- konsekwentne egzekwowanie zakazu podawania i sprzedaży alkoholu nieletnim.

6) Podejmowanie innych działań związanych z problematyką rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii nie ujętych w programie, a ujawniających się w toku jego realizacji

Zadania do realizacji przez JST zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025:

1) Profilaktyka uzależnień

- edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
- monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu);
- edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień (GKRPA);
- poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
- poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;
- zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej;
- redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

2) Uzależnienie od alkoholu

- wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej;
- kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD;

- zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu;
- zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

3) Uzależnienie od zachowań (uzależnienia behawioralne)

- upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania;

4) Uzależnienia od narkotyków

- zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP;

5) Promocja zdrowia psychicznego

- realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej;

6) Zapobieganie zachowaniom samobójczym

- rozwijanie odpowiedzialnej polityki informacyjnej na temat zachowań samobójczych oraz czynników ryzyka i czynników chroniących z nimi związanych, w tym monitorowanie mediów, stosowanie zaleceń specjalistów (np. suicydologów, specjalistów zdrowia publicznego) w opracowywaniu materiałów informacyjnych i innych przekazów o charakterze medialnym przez instytucje publiczne oraz media publiczne;
- ograniczanie dostępu do metod dokonywania samobójstw w celu zmniejszenia liczby zachowań samobójczych we wszystkich grupach wiekowych, w tym wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa w różnych obiektach, np. mostach, wiaduktach, w obszarze infrastruktury kolejowej (m.in. stacje kolejowe, przejazdy, perony) i budynkach, a także podejmowanie racjonalnych działań w obszarze dostępności leków (OTC), środków medycznych i innych toksycznych substancji chemicznych wykorzystywanych w celach samobójczych;
- opracowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej ukierunkowanych na zapobieganie zachowaniom samobójczym, dostosowanych do potrzeb różnych populacji;
- zapewnienie dostępu do pomocy w kryzysie psychicznym przez dostęp do konsultacji za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych (w tym telefony wsparcia i zaufania, poradnie internetowe, infolinie i linie wsparcia), dostosowanej do potrzeb osób w różnym wieku;

- rozwój kompetencji pracowników ochrony zdrowia, pracowników oświaty, pomocy społecznej, służb mundurowych, osób duchownych i innych grup zawodowych w zakresie wczesnego wykrywania symptomów zachowań samobójczych oraz podejmowania interwencji wobec osób przejawiających zachowania samobójcze.

Zadania do realizacji w związku z uzależnieniami behawioralnymi*:

1) Edukacja publiczna

- Dostarczanie informacji i wiedzy, kształtowanie świadomości zdrowotnej odbiorców i motywacji do dbania o zdrowie oraz, jeśli zajdzie taka potrzeba, poszukiwanie pomocy.

a) Społeczne postrzeganie problemu

- problem uzależnień behawioralnych w porównaniu z uzależnieniami chemicznymi w opinii społecznej ma znacznie mniejszą wagę. Funkcjonujący w społeczeństwie obraz uzależnień behawioralnych w dużym stopniu oparty był na stereotypach. Hazard postrzegano jako „rozrywkę dla bogatych”, a hazardzistę jako człowieka zamożnego (a przynajmniej mającego pieniądze na grę), o słabym charakterze, a przy tym szukającego silnych wrażeń. W odczuciu społecznym tzw. zakupoholizm to przypadłość przede wszystkim zamożnych, niepracujących kobiet, rozrzutnych, spędzających czas w sklepach, mających słaby charakter, a przy tym próżnych i lekkomyślnych. Sieciolizm natomiast określano jako zjawisko pokoleniowe, któremu sprzyja młody wiek. Uzależnieni od Internetu to, zdaniem Polaków, przede wszystkim ludzie młodzi, bez obowiązków, realizujący za pośrednictwem Internetu swoją potrzebę kontaktów społecznych lub posiadania przyjaciół. Jeśli chodzi o uzależnienie od pracy, część badanych wskazywała, że praca jako uzależnienie jest w ogóle trudna do zaakceptowania i poddawali w wątpliwość istnienie takiego zjawiska; odnotowano raczej aprobatę dla osób poświęcających się pracy. Brak postrzegania uzależnień behawioralnych w kategoriach problemów wymagających pomocy korespondował z negatywnymi opiniami badanych na temat ewentualnego leczenia tego rodzaju zaburzeń ze środków publicznych. Społeczeństwo chętniej zgadza się na finansowanie terapii osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków niż od czynności. Ostatni pomiar w 2019 roku wskazuje na powolną zmianę w dostrzeganiu zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, jednak nadal tylko hazard ma w odbiorze społecznym „ciężar gatunkowy” zbliżony do uzależnień o charakterze chemicznym. Pozostałe zachowania problemowe postrzegane są jako zdecydowanie mniej niebezpieczne.

b) Upowszechnianie wiedzy

- wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych. Jest to jedno z zadań wskazanych do realizacji przez m.in. jednostki

samorządu terytorialnego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka Uzależnień w części „uzależnienia od zachowań (uzależnienia od zachowań). W ramach edukacji publicznej warto promować istniejące już strony internetowe dotyczące tej problematyki np. www.uzaleznieniabehawioralne.pl www.anonimowihazardzisci.org.

c) Testy przesiewowe

- pozwalają na identyfikację osób zagrożonych występowaniem zaburzeń hazardowych. Ich celem jest wykrycie zaburzeń na wcześniejszym etapie rozwoju i umożliwienie podjęcia leczenia, co zapobiega wystąpieniu poważniejszych następstw zaburzenia w przyszłości. Badania pokazują, że testy przesiewowe są skuteczną metodą identyfikacji i ograniczenia rozpowszechnienia problemu zaburzeń hazardowych. Testy przesiewowe wykonuje się w populacji generalnej bądź w grupach wysokiego ryzyka wystąpienia zaburzenia. Dzięki wykorzystaniu testów przesiewowych możliwe jest postawienie wstępnego rozpoznania, wymagającego potwierdzenia z wykorzystaniem bardziej szczegółowych metod diagnostycznych. (*wytyczne opracowane przez zespół Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, skonsultowane z ekspertami z zakresu profilaktyki i badań, 2022 rok)

V Współpraca z instytucjami w zakresie współrealizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

- 1) Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Warszawie;
- 2) Urząd Marszałkowski w Poznaniu;
- 3) Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu;
- 4) Poradnia Leczenia Uzależnień w Ostrzeszowie;
- 5) Grupy samopomocowe w Ostrzeszowie;
- 6) Świetlice Środowiskowe z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów;
- 7) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie;
- 8) Komenda Powiatowa Policji w Ostrzeszowie;
- 9) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie;
- 10) Zakład Obsługi Placówek Oświatowych w Ostrzeszowie;
- 11) Sąd Rejonowy z zespołem kuratorskim w Ostrzeszowie;
- 12) Szkoły i inne placówki oświatowe z terenu Miasta i Gminy Ostrzeszów;

- 13) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrzeszowie;
- 14) Kościoły katolickie i inne związki wyznaniowe w Ostrzeszowie;
- 15) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrzeszowie;
- 16) organizacje pozarządowe.

VI Monitorowanie stanu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów

Bieżące monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień dla władz lokalnych oraz społeczności miasta i gminy.

Monitorowanie programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Dane te są przydatne przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozszerzenia bądź ograniczania podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie miasta i gminy polega w szczególności na:

- 1) przeprowadzaniu cyklicznych badań społecznych na temat skali uzależnień oraz problematyki przemocy w Ostrzeszowie i gminie;
- 2) zbieraniu danych statystycznych (w tym o przebiegu programu) dotyczących realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych;
- 3) zbieraniu danych dotyczących używania substancji psychoaktywnych od podmiotów zajmujących się realizacją działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 4) zbieraniu informacji na temat funkcjonujących na terenie miasta i gminy podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom;
- 5) analizie sprawozdań z realizacji zadań;
- 6) pozyskiwaniu danych nt. stanu leczenia odwykowego oraz ich ocenie;
- 7) utrzymaniu systemu informacji o realizowanych działaniach z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i zapobieganiu przemocy oraz o podmiotach realizujących ww. zadania.

VII Sposoby realizacji zadań

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla Miasta i Gminy Ostrzeszów jest koordynowana przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie oraz Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom przy współpracy z wyspecjalizowanymi i uprawnionymi do prowadzenia programów profilaktycznych podmiotami, instytucjami, organizacjami i osobami w tym celu przeszkolonymi w ramach swoich zadań statutowych.

Gminny program ma charakter ramowy. Zachodzi zatem konieczność corocznego, szczegółowego określenia zadań realizowanych w ramach tego programu i określenia ich w harmonogramie realizacji w danym roku, przyjętym stosowną uchwałą Rady Miejskiej Ostrzeszów.

W imieniu Burmistrza Miasta i Gminy Ostrzeszów zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ostrzeszów realizował będzie Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) inicjowanie działań dotyczących realizacji programu;
- 2) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego;
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
 - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby);
 - kierowanie do Sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;

- udział w postępowaniu sądowym.
- 5) wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Miejskiej Ostrzeszów lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - 6) udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Diagnostyczno-Pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

VIII Finansowanie programu

Gminny program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie miasta i gminy, pozyskiwanych zgodnie z art. 9² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Określa je plan wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu miasta i gminy w dziale 851–ochrona zdrowia, w rozdziale 85154–przeciwdziałanie alkoholizmowi, w rozdziale 85153–przeciwdziałanie narkomanii.

Dodatkowo Miasto i Gmina Ostrzeszów przeznacza środki pochodzące z opłat na sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

IX Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie

- 1) Ustala się wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie;
- 2) Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie ustala się wynagrodzenie w wysokości 150 złotych brutto za udział w posiedzeniu Komisji obejmujące jednocześnie zwrot kosztów podróży;
- 3) Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności sporządzana każdorazowo z posiedzenia Komisji, zatwierdzona przez Przewodniczącego Komisji pod względem merytorycznym;

- 4) Niezależnie od wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2 powyżej, Przewodniczącemu Komisji oraz Sekretarzowi Komisji ustala się dodatkowe wynagrodzenie miesięczne w wysokości 250 złotych brutto;
- 5) Wypłata wynagrodzenia następuje z końcem miesiąca za który należne jest wynagrodzenie.

X Sposób sprawozdawania

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu, będące integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego przedstawianego Radzie Miejskiej Ostrzeszów.

Uzasadnienie

Do wyłącznej właściwości rady miejskiej należy stanowanie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady miejskiej (art. 18 ust. 2 pkt 15 u.s.g.). Do takich spraw należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją osób uzależnionych od alkoholu i przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują, w szczególności:

- 1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja tych zadań prowadzona jest poprzez Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ostrzeszów, uchwalany corocznie przez radę miejską. Program ten uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ostrzeszów jest realizowany przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ostrzeszów na 2024 rok został opracowany po analizie dokumentacji zgromadzonej przez Pełnomocnika Burmistrza oraz uzyskał pozytywną rekomendację Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały należy uznać za zasadne.

Burmistrz Miasta i Gminy Ostrzeszów

mgr Patryk Jędrowiak